

Мартиненко Т.М.

студент,

Науковий керівник: Теліженко Л.В.

доктор філософських наук, доцент,

Сумський державний університет

ЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМУ

Історично склалося так, що на території нашої країни, як і багатьох інших країн, проживають люди різних національностей, в тому числі національні меншини. Відповідно до чинного законодавства України національними меншинами є групи громадян України, які не є українцями за національністю, виявляють почуття національного самоусвідомлення та спільності між собою. Існує ряд проблем, які перешкоджають вільному культурному розвитку таких громадян, а також призводять до порушення їх прав та законних інтересів, що й актуалізує дане питання.

Мультикультуралізм як соціальне явище продовжує активно набирати обертів як на території нашої держави, так і далеко за її межами. Його стрімкий розвиток пов'язаний із низкою негативних змін у суспільстві або країні, які змушують людей мігрувати до інших держав. Більшість цивілізованих країн намагаються підтримувати таке явище та створюють необхідні умови для комфортного співіснування окремих культурних груп та етнічного населення конкретної держави. До таких країн належать Швеція, Фінляндія, Франція, Канада, Велика Британія, Сполучені Штати Америки та інші. Тут влада намагається знизити рівень негативного ставлення населення до певних носіїв іншої культури шляхом закріплення на законодавчому рівні прав та свобод таких осіб.

На жаль, далеко не всі країни та окремі представники населення підтримують дане явище. По-перше, не дивлячись на державний захист прав та інтересів національних меншин, у суспільстві час від часу виникають протистояння із представниками іншої культури. Може пройти багато часу, перш ніж суспільство навчиться сприймати нетипові для їх країни традиції та культуру інших народів, проте проблема може бути і у відношенні національних меншин до оточуючого суспільства конкретної країни.

По-друге, проблему мультикультуралізму визнають самі очільники країн. Федеральний канцлер Німеччини Ангела Меркель неодноразово

висловлювалася з приводу негативних моментів мультикультуралізму. Не заперечуючи підтримку мультикультуралізму, вона все ж вважає, що представники інших культур, які прибувають до Німеччини, не поспішають інтегруватися у суспільство та не приносять йому ніякої користі. На її думку, представники інших культур також повинні активно включатися в життя оточуючого суспільства, а не залишатися в стороні та ігнорувати культуру та традиції етнічного населення конкретної держави. Поки що іноземці залишаються в ізоляції від німецького суспільства та в більшості випадків не бажають долучатися до культурного, політичного та економічного життя країни. З огляду на це канцлер Німеччини Ангела Меркель приходить до висновку, що політика мультикультуралізму зазнала краху.

Цікавою є і думка колишнього президента Франції Ніколя Саркозі, який теж розкритикував ідею створення мультикультурного суспільства і наголосив на тому, що суспільство не готове до того, щоб на вулицях країни показово справляли релігійні обряди представники національних меншин. Також він зазначив небажання французького народу піддаватися тиску з боку таких національних меншин з метою насадження ними своїх ідеалів та своєї культури.

Колішній прем'єр-міністр Великої Британії Девід Кемерон на 47 Мюнхенській конференції з безпеки теж досить різко висловився на рахунок політики мультикультуралізму. Він зазначив, що слід посилити контроль за діяльністю мусульманських об'єднань на території Британії. Адже саме цей народ, на його думку, є джерелом розповсюдження тероризму у світі.

Не краща ситуація і в Україні. Не дивлячись на те, що держава намагається упорядкувати відносини між різними національними меншинами та етнічними українцями шляхом прийняття відповідних законів, це не створює ефективного регулятора цих відносин.

На даний момент в межах України співіснують більше ста різних національностей із притаманними їм традиціями та культурою. Національним законодавством закріплено положення щодо захисту прав кожної людини, яка знаходиться на території країни незалежно від раси, національної приналежності, мови чи віросповідання.

Основним Законом нашої держави, а саме Конституцією України передбачено рівність усіх громадян та інших осіб, що перебувають на її території на законних підставах. Зокрема, стаття 24 закріплює рівність прав та свобод громадян, незалежно від етнічного та соціального походження, а також від кольору шкіри раси та релігійних переконань [1]. Окрім того, Основним Законом нашої держави гарантується захист національних меншин, їх культурний та соціальний розвиток.

Законом України «Про національні меншини в Україні», зокрема статтею 6 закріплено положення, яке регламентує права національних меншин на самовиявлення та вільний розвиток національної самосвідомості [2]. Громадяни України всіх національностей вільно користуються правом на національно-культурну автономію, тобто вони можуть навчатися рідною мовою, користуватися національною символікою та відзначати національні свята, сповідувати свої релігії, створювати громадські об'єднання та розвивати свої культурні традиції. Згідно з цим Законом, групи громадян, які не є українцями за національністю, виявляють почуття національного самоусвідомлення та спільності між собою, користуються тим же обсягом прав, яким і етнічні українці [2].

На жаль, існує ряд проблем, які ставлять під сумнів користь розвитку та підтримки мультикультуралізму в Україні. Особливо гостро це питання постало після початку збройного конфлікту на сході держави. Російськомовному населенню постійно нав'язують ненависть до україномовних представників і навпаки. Певний вплив на людей мають засоби масової інформації, які поширюють не завжди достовірну інформацію про реальний стан та настрої українського суспільства. Як наслідок, виникають протистояння в середині держави, які досить негативно впливають на розвиток демократичного суспільства.

Отже, в умовах сучасності мультикультуралізм продовжує розвиватися та має як позитивні, так і негативні наслідки. За допомогою підтримки мультикультуралізму можна побудувати рівноправне, демократичне та культурно багате суспільство. Наразі, основні проблеми розвитку даного суспільного явища пов'язані зі складнощами у процесі комунікації представників різних культур між собою та суспільством у цілому. Суспільство не бажає долучатися до вирішення цієї проблеми і впевнене, що невтручання – це найкращий вихід із ситуації.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Про національні меншини в Україні: Закон України від 25.06.1992 № 2794-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2494-12>.